

abril 1979

SERRA D'OR

ELS PROBLEMES DEL LLIBRE CATALÀ

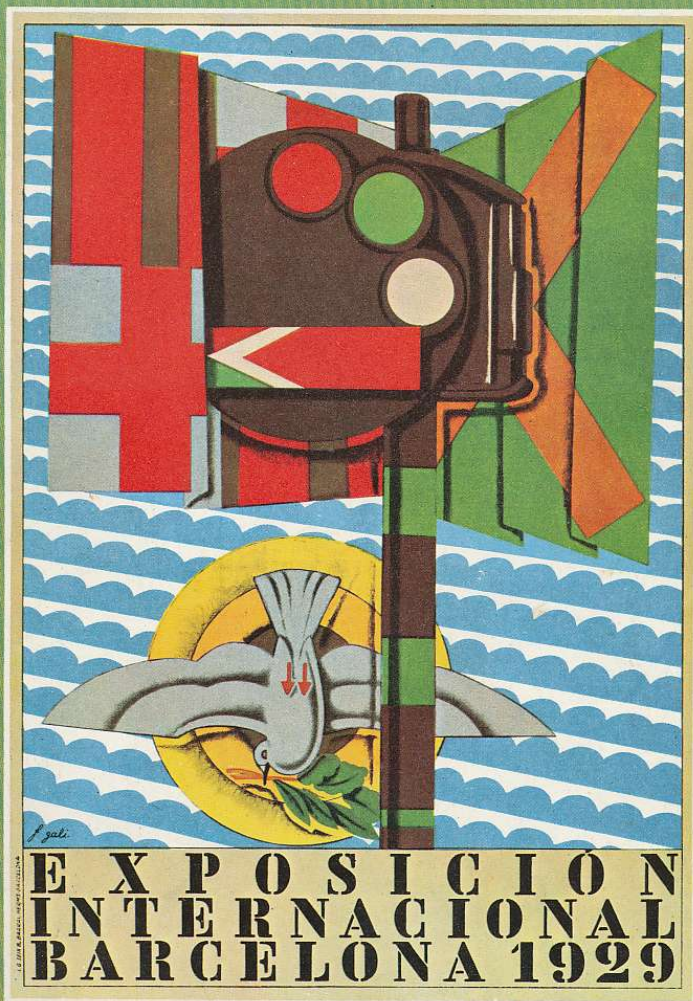
vistos per Francesc Vallverdú, Romà Cuyàs
i Jordi Verrié

LES ARTS A L'EXPOSICIÓ DEL 29

Alexandre Cirici

A L'ENTORN DE LA JOVE POESIA

Francesc Parcerisas

passar el dia, empènyer l'any

la dificultat de ser polític

Deu ser una qüestió de «temperament»: de cromosomes, potser. Hi ha qui ha estat parit per a «polític», i hi ha qui no. Penso en la mena de «polític» propis dels règims diguem-ne liberals o —si més no— parlamentaris. Ho vejem cada dia i, en particular, quan l'ocasió d'un debat a les corts o les exigències d'una campanya electoral els obliga a enfrontaments una mica durs. De paraula, és clar, bescanvien les acusacions més violentes, sarcasmes que posen pell de gallina, insults. L'endemà, però, ja els trobeu en una foto de periòdic reunits afablement, com si no hagués passat res —com si no s'haguessin dit res, els uns als altres—, i fan compromisos, dinen plegats, fins i tot s'abraçen. Després hi tornen, naturalment, a l'atzagaiada. És el mecanisme del sistema, sens dubte. Ells ho troben normal, i és probable que això hagi de ser «normal» perquè la cosa funcioni. Ara: es tracta d'un tipus de conducta que només pot explicar-se per una predisposició «innata». No és que facin comèdia; és que ells són així. I sort que ho són. L'alternativa fóra la guerra civil.

De tota manera, resulta comprensible que la multitud subalterna, el personal del carrer, acabi desconfiant. Desconfiant de tot i de tots. Les crítiques, de dreta o d'esquerra, al «parlamentarisme» són tan antigues com el mateix parlamentarisme, i per moltes i contradictòries raons: la gent s'absté de votar, sovint, o vota de mala gana, per un imperatiu rutinari o de propaganda asfixiant, poc o molt com contenen els indis de les *reducciones* jesuítiques del Paraguai complien el deute conjugal a toc de campana, sense cap entusiasme. Damunt, l'oratória conjuntural rarament convenç ningú. I menys que mai, avui. La televisió ha degollat els efectismes del «discurs» clàssic, entonat, grandiloqüent. ¿No havia afirmat algú, no recordo qui, que la democràcia venia a ser com una «aristocràcia de tenors»? Ja no cal ser «tenor», o no cal ser-ho tant com abans. El micròfon ho fa innecessari. La fascinació prové del «mitjà». McLuhan ho apuntava.

Sigui com sigui, ser un «polític» com Déu

mana, en aquesta línia, suposa una sensibilitat coriàcia i un pragmatisme elevat, que no tothom té. Avui és corrent parlar d'una «classe política». El terme «classe» no és gaire correcte, en aquest context, però tampoc inadequat. La «classe política», un cop estatüida i amb les seves divisions i els seus antagonismes, constitueix un bloc solidari, còmplice i amistós, per sobre la ingenuïtat de la ciutadania que milita seriosament en les discrepàncies, o que les observa amb reticència. Els «polítics» són uns individus que ho aguanten tot, a condició de continuar en el càrrec o a l'expectativa del càrrec. Els qui no som polítics tenim la tendència a irritar-nos, i acabariem negant-li el pa i l'aigua a l'enemic» que ens juga una mala passada. Ells no: tots són iguals, i ja s'ho apanyen. Perquè no tenen vergonya? No m'estranyaria gens que fos això: una manca de vergonya. Però, ben mirat, ¿què és la «vergonya»? Ja m'ho diran vostès, lectors. Una condició del polític —i no caldria remuntar-se a Maquiavel— és la «pocavergonya»...

També té el seu mèrit, ser «polític». La quantitat de temps i de paciència que han d'aplicar a les seves maniobres, generalment inútils o inanes, fallides, em sembla impressionant. Un parell de vegades, i no més, m'he vist embolicat en anècdotes d'aquelles on es pasta i es cou una determinada operació política. M'hi he avorrit tremendament; m'hi he impacientat. Jo no sóc un «polític» nat. Ja m'ho deia el senyor Pla, de Palafrugell: «Vostè menja poc i és antipàtic; no podrà ser un bon polític.» Menjo poc, i sóc antipàtic; d'acord. Però quan els «polítics» mengen molt i són simpàtics, algú paga el compte. El «poble». Que el «poble» és una abstracció? Sí i no. Hauríem de discutir-ho. En tot cas, jo no tinc la fusta de «polític». M'espanta la possibilitat que em prenguin per «polític». Ho sóc a la meua manera, perquè tot és política. La meua no és la «professional»: la de la «classe». I la «classe» s'ho passa la mar de bé fent «política».

Sempre m'he reservat el dret a fer la con-

tra. Cosa d'«intellectual»? No. Tots els «polítics» en funcions són també intellectuals: professors, metges, advocats, advocats sobretot, economistes, algun poeta líric, un parell de novel·listes. Comprens l'abundància dels advocats: els polítics, tradicionalment, es dediquen a fabricar lleis, i, de lleis, en saben molt els juristes. El mal és que majoritàriament els juristes són de dreta: uns colossals partidaris de la propietat privada i dels plets que la propietat privada provoca. D'això viuen. I de la Llei Hipotecària. I de les altres lleis que ells o els seus antecessors inventaren al servei dels rics: de la «classe dominant». Jo també sóc llicenciat en Dret, i sé de què va tot això. Em conec el *paño*. La política ha estat un afer d'avocats, en exclusiva, fins que aparegué la titulació d'«economista». L'«economista» no és, de moment, i a les universitats espanyoles, sinó un «advocat» que no sap de lleis i que es deixa encantar per les estadístiques. I tant se val. Advocats i economistes, no importa de quin partit, coincideixen en l'ofici de la «política».

Al capdavant, la «política» és un cercle vicios. Excepcions a part, tot acaba en una transacció. I no em sembla malament: la transacció ajorna la guerra civil, i això sempre és d'agrair. L'ajorna només... Mentrestant, dretes i esquerres fan el simulacre, alhora, de ser amics i enemics. «Ells» han donat suport al *tinglado* vigent: els negocis privats esdevenen «*economia nacional*». Els socialdemòcrates —i ho són tots, fins els trotskos, si encara en queda algun— esdevenen gestors del capitalisme: ho esdevindran, si puguen al poder... És la «política». Una estafa? Seria excessiva la qualificació. Però per aquí van els trets. I el veïnat regular, heterogeni, no sap a quina carta quedar-se. I s'arronsa de muscles. La indiferència política —mal que ens pesi a tots— és natural. La imatge que els «polítics» parlamentaris donen és la d'un *tongo* idiota i capciós. Les seves disputes tenen un sostre: ¿un «pacte»? Però ni tan sols cal el «pacte». Tots són uns i els mateixos... Per allò dels cromosomes, i per més motius. — JOAN FUSTER.